

Tidligere kulturminister går i rette med Berlingskes kulturredaktør: Giv os statuer af kvinder og start med disse fem

KRONIK

Brian Mikkelsen

Statuer, mindsten og navne på gader, stræder, veje og pladser betyder noget på vores syn på fortiden og vores visioner for fremtiden. Derfor skal vi også ære alle de kvinder, der enten eksplicit eller implicit har været med til at skabe vores kongerige.

Jeg må derfor for én gangs skyld erklære mig uenig med Berlingskes kulturredaktør. Birgitte Borup skrev for nylig, at kulturminister Jakob Engel-Schmidts (M) forslag om at opsætte flere statuer af kvinder vil betyde »nul og niks i en tid, hvor enhver teenager dyrker sine kvindeidoler på TikTok«.

Jeg har svært ved at tro, at statuer eller lignende nationale mindesmærker ikke betyder noget – både for unge og gamle – i lyset af de seneste års diskussioner om, hvorvidt fortidens helte er nutidens skurke.

Her tænker jeg på præsident Donald Trumps tilhængere, der vandaliserede Kongressen i Washington D.C. 6. januar 2021, men også kunstnerne, der fuldstændig vanvittigt ødelagde en buste af Hans Majestæt Frederik 5.. Og på de demonstranter, der væltede statuer af personer fra den amerikanske borgerkrig og kolonitiden og skændede statuen i London af selveste Churchill, samt på de seneste års afstemninger i kommuner om statuer og pladser og senest hærværket på mindestenen på Israels Plads i København.

Historien betyder altid noget og vil altid være en kampplads. Det kan vi høre hver uge i DR-programmer som »Kampen om historien«. Det er godt, at det er sådan. I andre lande – og i de radikale miljøer – prøver man at udviske historien. Det er udansk. Vi må godt være uenige. Det vigtigste er, at vi ikke glemmer historien, og mindesmærker er med til at huske på dem, der skabte Danmark.

Det var derfor, at jeg selv som kulturminister fik indført gratis adgang på Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst samt gratis adgang for alle unge under 18 år rundt i hele landet til alle landets museer. Dermed fik vi åbnet den danske kulturarv mere op og gjort den tilgængelig for alle. Vi søsatte også en »Historiens dag«, så børn og unge

mennesker fik syn for, hvor spændende historien er, og hvor meget vi kan lære af dem, der kom før os.

Derudover udarbejdede vi en national kulturkanon. Kulturkanonen gav en endnu mere lidenskabelig diskussion end Jakob Engel-Schmidts forslag om at sætte kvindelige statuer op.

Det var sjovt, og det var godt, og jeg er stolt af den nationale kulturkanon, som er fyldt med fantastiske kunstværker, som udvalget, jeg nedsatte, blev enige om skulle blive i vores fælles bevidsthed, fordi de skaber en sammenhængende fortælling om Danmark.

Vi ser dem

Malerier, mindsten, statuer og navne på gader, stræder, veje og pladser er vigtige, fordi vi ser dem hver dag, når vi går en tur eller venter på bussen. Mit håb er, at der bliver god plads til kvindelige erhvervsfolk fremover.

I Danmark er vi kommet et godt stykke vej med at få flere kvinder til at stifte virksomhed, men der er stadig lang vej endnu. Dansk Erhverv lavede i 2023 en undersøgelse, der viste, at kun 19 procent af Dansk Erhvervs iværksættermedlemmer nævner én eller flere kvindelige rollemodeller. Generelt halter andelen af danske kvinder i alderen 18-64 år, som er nye iværksættere, markant efter stort set alle andre OECD-lande.

Det er spild af talent, og vi kan blandt andet lave om på det ved at fremhæve inspirerende rollemodeller.

Jeg kender langt fra alle tidligere kvindelige iværksættere og erhvervsledere, men hvis jeg skal nævne nogle historiske kvindeidoler fra erhvervslivet, som TikTok-generationen burde kende, og som inspirerer mig, er det ikke bare konditoren Karen Kirstine Volf, som kulturministeren nævnte, da han lancerede sin idé.

Karen Volf kom til verden 20. juni i

Truelstrup på en bondegård mellem Roskilde og Ringsted, men flyttede i 1890 til Hellerup for at starte sit eget konditori. Forretningen lå ikke langt fra, hvor jeg selv bor, og den udviklede sig hurtigt, og snart flyttede Karen og hendes mand ind i Villa Tertia på Margrethevej i Hellerup, hvor virksomheden voksede yderligere.

I løbet af 1920'erne og 1930'erne lykkedes det at skalere fremstillingen af sandkager, tvebakker og kiks og dække hele landet. Hvis man skal fremhæve Karen Volf, er det dog ikke kun evnen til at skalere salget, men i høj grad også markedsføringen og branding af hendes produkter, som alle bar navnet Karen Volf og gør det den dag i dag.

Dahlerup, Krogh og Sørensen

En anden af mine historiske kvindeidoler er Oluffa Kirstine Dahlerup. Dahlerup er fint beskrevet af sit oldebarn Charlotte Langkilde, der har skrevet bogen »Oluffa« (Lindhardt og Ringhof, 2016). Oluffa Kirstine Dahlerup begyndte sin opvækst i Tórshavn på Færøerne, hvor hendes far var dansk amtmand. Hun blev senere gift og flyttede til Odense, hvor hun efter sin mands død opkøbte størstedelen af aktierne i Brandts Klædefabrik, der på daværende tidspunkt var Odenses største virksomhed. Hun styrede derefter de facto Brandts Klædefabrik.

Vi bliver i Odense, fordi her voksede Marie Krogh op på en fæstegård. Fem af hendes søskende døde af tuberkulose, og allerede som barn vidste hun derfor, at hun ville være læge. Marie Krogh er en anden, som jeg først for nylig har læst om i »August og Marie« (Politikens Forlag, 2022), den spændende biografi om forskerparret August og Marie Krogh, som Hanne Sindbæk har skrevet.

Marie Krogh blev læge i 1907 og dr.med. i 1914. Sindbæk gjorde mig opmærksom på, at August og Marie Krogh var for dansk videnskab, hvad Pierre og Marie Curie var

Lad os få rejst nogle statuer af stærke og historiske danske erhvervskvinder, opfordrer Dansk Erhvervs direktør og tidligere kulturminister, Brian Mikkelsen. På billedet ses Elisa Sørensen, Marie Krogh Bitten Clausen, Oluffa Dahlerup Brandt og Karen Volf. Foto: Wiki, Odense Statsarkiv Privat

for den franske. Uden de to havde Danmark ikke i dag haft Novo Nordisk og en global førerposition, når det gælder behandling af diabetes. August Krogh fik Nobelprisen i medicin og fysiologi, men vi mangler fuldstændigt at ære Marie Krogh.

Coloplast-stifteren Elise Sørensen kommer fra Kalundborg, og i en relativt sen alder udtænkte hun en opfindelse, som blev revolutionerende for mennesker med en kolostomioperation. Det var en tragedie for hendes søster, der fik Elise Sørensen til at eksperimentere med fremstillingen af en kolostomipose.

Næste skridt var at få sat posen i produktion, og resten er historie. Kolostomiposen er en af de vigtigste danske opfindelser og en direkte årsag til, at vi i dag er så heldige at have virksomheden Coloplast.

Bitten Clausen

Til sidst vil jeg nævne Danmarks første kvindelige bestyrelsesformand for en stor industrivirksomhed, Bitten Clausen fra Danfoss på Als. Hun blev født i Haderslev, men flyttede til Nordborg på Als, da hun mødte sin Mads. Ægteparret bosatte sig lig ved siden af Danfoss, der dengang havde 2 ansatte. Selvom Bitten og Mads Clausen fik fem børn, var hun altid med på forretningsrejser og deltog i alle væsentlige beslutninger for Danfoss.

Man siger, at hun udviklede virksomhedens CSR-planer, inden CSR fik et navn, og det var derfor helt naturligt, at hun blev bestyrelsesformand i 1966, da Mads Clause døde. Siden stiftede hun Bitten & Mads Clausens fond, der er hovedaktionær i Danfoss og helt afgørende for Sønderborgs imponerende udvikling. Hun fortjener bestemt også en statue.

Historien og vores kulturarv er relevant for nutiden og vores fælles fremtid.

Vi kan ikke forvente, at vores arv går videre til de næste generationer. Vi skal fortælle om dem, der kæmpede for vores rettigheder og velstand og velfærd.

De fem erhvervskvinder, som jeg synes hører til blandt de vigtigste, og den kamp, som de kæmpede, bør alle kende, og det kan vi sikre ved at synliggøre dem. Alle fem er for eksempel født før kvinders valgret. Alligevel turde de tage uddannelse, forske og udvikle og skabe virksomheder og dermed arbejdspladser og økonomisk vækst, der gavner os den dag i dag.

Brian Mikkelsen er administrerende direktør for Dansk Erhverv og tidligere konservativ kulturminister (2001-2008)

“Historien betyder altid noget og vil altid være en kampplads.”